

Vorbereiding 33.2: In Lystre en Derbe

SCHRIFTGEDEELTE

Handelingen 14:5-23

THEMA

Paulus en Barnabas in Lystre en Derbe

EXEGESE

Handelingen 14:5-23

In dit gedeelte komen we Paulus en Barnabas tegen op hun eerste zendingsreis. De reis was begonnen in Antiochië (in Syrië) en ging per schip via Cyprus naar Klein-Azië. In hoofdstuk 14 zijn ze in Galatië, een Romeinse provincie. Eerst bezoeken ze de stad Ikonium, daarna Lystre en ten slotte Derbe. Vanaf daar keren ze om en gaan dezelfde weg weer terug, om ten slotte over zee naar Antiochië terug te keren. Als Paulus in Antiochië is, schrijft hij een brief aan deze gemeenten, de brief aan de Galaten.

Vers 5 We komen Paulus en Barnabas tegen terwijl ze in Ikonium zijn. Ze waren weggestuurd uit Antiochië-Pisidia (13:50) en zijn in Ikonium aangekomen. In Ikonium konden ze vrijmoedig het evangelie verkondigen en deden ze verschillende wonderen (14:3). De stad was echter verdeeld: velen waren het niet eens met de prediking van Paulus. Er ontstaat een volksoptocht en men wil de apostelen stenigen. Het laat iets zien van de haat die velen tegen het evangelie hebben.

Vers 6 Paulus en Barnabas besluiten daarom om te vluchten naar Lystre. Mooi om te zien dat de haat tegen het evangelie geen effect heeft, maar er juist voor zorgt dat het evangelie nog verder wordt verspreid. Hun vlucht is dan ook geen lafheid, maar betekent dat de Heere elders werk voor hen heeft. Ze komen aan in Lystre, zo'n 32 km zuidelijker. In Lystre woonden voornamelijk heidenen, er was geen Joodse synagoge. Paulus kan daarom niet eerst naar de synagoge gaan, zoals hij anders meestal doet.

Vers 7 Waarschijnlijk is hij daarom naar het marktplein gegaan, een plaats waar veel mensen samenkomen. Het eerste wat hij doet is het evangelie verkondigen. Daarvoor zijn ze immers op weg gegaan: om het evangelie te verkondigen van Jezus Christus, Die gestorven is voor zondaren en is opgestaan uit de dood.

Vers 8-10 Terwijl ze het evangelie verkondigen, komen ze een man tegen die al vanaf zijn geboorte kreupel is. Een man die *onmachtig* is, zo staat er. Niemand in de stad was machtig hem te genezen, ook de Griekse goden niet. De man hoort Paulus spreken en hij gelooft! Ineens hoort deze man over iemand die de macht heeft over de dood, iemand die wonderen kan doen. Paulus kijkt hem doordringend aan en ziet het geloof van deze man. Dan spreekt Paulus met grote stem: sta recht op uw voeten! Het wonder gebeurt, de man springt op en wandelt. In deze eerste tijd werkt de Heere vaker door middel van wonderen. Wonderen laten zien, dat de boodschap van de apostelen echt van God komt. De Heere zet hiermee als het ware een keurmerk van echtheid op hun prediking. Ditmaal heeft het echter een andere uitwerking...

Vers 11-13 De genezing van deze man maakt heel wat los in de menigte. Tot nu toe lazen we nog niet van een reactie op het evangelie dat verkondigd werd. Als Paulus echter deze man geneest, dan roept de menigte het uit: 'De goden zijn aan de mensen gelijk geworden en tot ons gekomen.' De menigte denkt dat Paulus en Barnabas Griekse goden in menselijke gedaanten zijn. In dit gebied leefde namelijk het verhaal dat Jupiter en Mercurius (twee Grieks/Romeinse goden) ooit in menselijke gedaanten het gebied hadden bezocht. De menigte denkt dat dit opnieuw gebeurt. Direct roepen ze de plaatselijke priester om een offer te brengen. We zien hoe levend de afgodendienst daar is.

Vers 14 Pas als de priester komt met ossen en kransen, lijken Paulus en Barnabas te begrijpen wat er gebeurt. De menigte sprak in het Lycaonisch, een plaatselijk dialect, daarom begrepen beiden niet direct wat er aan de hand was. Als ze het wel beseffen, springen ze tussen de menigte om hen op andere gedachten te brengen. 'Wij zijn ook maar gewone mensen, net als jullie, wij zijn geen goden. Wij willen jullie juist afbrengen van deze nutteloze afgodendienst en de levende God bekend maken.' Wat volgt is dat ze gaan spreken over God als Schepper van hemel en van aarde. Deze heidenen, die geloofden in vele goden, moeten eerst hiermee bekend gemaakt worden: dat er één God is, de Schepper van hemel en aarde. Ook vertellen ze deze heidenen, dat al het goede wat zij hebben ontvangen niet aan allerlei afgoden is te danken, maar van de Levende God komt, die Paulus verkondigt.

Vers 18-19 Paulus en Barnabas kunnen maar nauwelijks voorkomen dat er voor hen geofferd wordt. Dan komen er Joodse mannen aan in Lystre. Ze zijn vanuit Antiochië en Ikonium achter Paulus en Barnabas aan gereisd. Zij praten op de menigte in en dan slaat de stemming om. In plaats van dat er voor Paulus geofferd wordt, wordt hij gestenigd. Een vreselijke straf, voltrokken door een woedende menigte. *Zou hij hebben teruggedacht aan die andere steniging waarvan hij getuige was geweest, toen hij nog aan de andere kant stond? Toen hij mede een welgevallen had aan de dood van Stefanus?* De menigte stenigt hem en ze slepen hem buiten de stad en laten hem achter, denkende dat hij gestorven is. Een menigte mensen kan blijkbaar heel snel van mening veranderen. Dit gebeurde ook bij de Heere Jezus, de ene dag 'Hosanna' en even later 'kruis Hem.'

Vers 20 Paulus ligt buiten de poort van de stad, ongetwijfeld zwaar gewond en buiten bewustzijn. Dan komen er discipelen naar hem toe. Het feit dat er hier gesproken wordt over discipelen leert dat de prediking van Paulus niet zonder effect was gebleven. Blijkbaar waren er ook in deze vijandige stad mensen tot geloof komen. Misschien dat Timotheüs hier ook wel bij was (16:1). Deze mensen staan om Paulus heen en dan blijkt dat hij niet gestorven is, hij staat op en gaat de stad in. Zelfs het feit dat hij bijna gedood is kan Paulus niet stoppen, de volgende dag reist hij verder naar Derbe (ongeveer 93 km reizen). We lezen hier niet van een bijzonder wonder, maar we mogen er toch wel de hand van de Heere in zien, dat hij de dag na die steniging weer verder kan reizen. Gedreven door de Geest kan hij niet anders dan verder trekken.

Vers 21-23 Over de gebeurtenissen in Derbe is de schrijver (Lukas) kort. Opnieuw verkondigt Paulus het evangelie en opnieuw worden er vele discipelen gemaakt. Derbe is tegelijk het verste punt van de eerste zendingsreis. Vanaf hier had Paulus gemakkelijk verder kunnen reizen naar Antiochië (zie kaartje). In plaats daarvan keert hij terug via dezelfde weg. Opnieuw bezoekt hij dezelfde steden als op de heenreis. Moedig van hem om al die steden opnieuw te bezoeken, waaruit hij eerder is weggejaagd of gestenigd is. De terugreis is niet zo zeer gericht op het winnen van nieuwe gelovigen, maar ter bemoediging van de mensen die eerder tot geloof zijn gekomen. Ook worden in elke gemeente ouderlingen aangesteld. Bijzonder hoe het eindigt: 'zij bevalen hen de Heere, in Welke zij geloofd hadden.' Ofwel: Paulus en Barnabas mochten het werk terugleggen in de handen van de Heere. Zij hadden gezaaid, de Heere zorgde voor de oogst.

- We zien hoe door de verkondiging van het Woord het evangelie wordt verbreid. Overal waar het evangelie wordt verkondigd is er vrucht. Ook is er overal tegenstand, maar de Heere gebruikt dit juist om het evangelie verder te verspreiden. We zien hier de Heilige Geest Zelf aan het werk.
- In dit gedeelte komt ook de vraag naar voren hoe we moeten denken over wonderen en genezing. We zien dat dit gedeelte niet draait om de genezing van deze man (we horen verder niets van hem). De genezing is een *teken* en een *bewijs* dat de apostelen de Woorden van God spreken. De Heere gebruikt het om ingang te hebben bij de heidenen, het geeft Paulus en Barnabas de gelegenheid om over God als Schepper te spreken. Genezing van ziekte is dus niet de *kern* van het evangelie, maar een bewijs *bij* het evangelie.

GELOOFSLEER

HC zondag 35

Geen andere goden en afgodsbeelden.

HC zondag 48

Gods Koninkrijk komt, ondanks de tegenstand.

NGB art. 13

God houdt de duivelen in toom.

GEBEDSPUNTEN

- Mensen die lichamelijk gehandicapt zijn, zoals de man uit de vertelling, en niet beter worden.

- Mensen in een revalidatiecentrum.
- De opbouw van Gods Koninkrijk. Soms met gevaar voor eigen leven.
- Het verstoren van het werk van satan.
- Bemoedigend, dat de Heere Zelf voor Zijn werk in staat.
- De vervolgde kerk.

PSALM- EN LIEDLIJST

Psalm 81:10	Eert geen uitlands god
Psalm 81:11	Ik, Ik ben de HEER'
Psalm 81:13	Maar Mijn volk wou niet
Psalm 115:1	Niet ons, o HEER', niet ons, Uw naam alleen
Psalm 115:2	Nochtans is God het doel van onze lof
Psalm 146:3	Zalig hij, die in dit leven
Psalm 146:6	't Is de HEER', Wiens mededogen
Psalm 147:10	Hij gaf aan Jakob Zijne wetten

Alzo lief had God de wereld
Eens zal op de grote morgen
Een vaste burcht is onze God
Het dorre land zal juichen
Hij kwam bij ons, heel gewoon
Roept uit aan alle stranden
Zoekt eerst het Koninkrijk van God

INTRODUCTIE OP DE VERTELLING 1

Begin met een actieve oefening. Laat de kinderen zichzelf tien keer opdrukken of laat hen tien keer met hun been heen en weer zwaaien. Start een gesprekje over oefeningen en trainingen om weer te kunnen lopen. Waarom zijn zulke oefeningen en trainingen nodig? En hoelang duurt het voordat iemand weer kan lopen?

Laat een afbeelding zien van een revalidatiecentrum. Vraag wie er wel eens in een revalidatiecentrum is geweest. Wat wordt er in zo'n centrum allemaal gedaan? Benadruk de vele zware oefeningen en therapieën.

Vertel dan dat er in de vertelling van vandaag iemand geneest die gelijk weer kan lopen. Hij hoeft niet te revalideren/oefenen, maar is onmiddellijk in staat om al zijn spieren te gebruiken. Dat is een groot wonder. Nog groter wonder is het als iemand gaat wandelen met God. Als hij de Heere gaat volgen.

INTRODUCTIE OP DE VERTELLING 2

Laat een afbeelding van Jupiter en Mercurius zien. Vraag aan de kinderen of zij weten wie deze twee mannen/goden zijn. Bedenk vervolgens met elkaar welke afgoden er in de Bijbel nog meer genoemd worden. Rond af met een gesprekje over de vele afgodsbeelden in de tijd van Paulus.